

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Petra Hatalu na neverejnom zasadnutí konanom 30. septembra 2010 v Bratislave v trestnej veci proti obvinenému **ml. S. D.**, pre prečin porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 19. novembra 2009, sp. zn. 5 To 56/2009, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **ml. S. D. sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 29. júna 2009, sp. zn. 4 T 4/2009, bol obvinený E. D. uznaný vinným z prečinu porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. c/ Tr. zák., s prihliadnutím na § 138 písm. d/ Tr. zák. a prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Tr. zák. a obvinený **ml. S. D.** z prečinu porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že :

dňa 26. októbra 2006 okolo 17.30 hod. v obci G. po vzájomnej dohode s doposiaľ nestotožneným páchatel'om neoprávnene vnikli na pozemok rodinného domu č. X., kde E. D. spoločne s doposiaľ nestotožneným páchatel'om fyzicky napadli Š. B. tým spôsobom, že E. D. ho udrel metlou do chrbta, v dôsledku čoho sa zlomila drevená rúčka metly a následne ho obaja udierali päťami a lakt'ami do hlavy a trupu, pričom jeden z nich ho kopol do rebier,

pričom počas incidentu prišla matka Š. B., E. B., ktorá syna bránila, v dôsledku čoho aj ju údery zasiahli do rúk, pričom sa jej E. D. opakovane vyhrážal zabitím, ak nebude ticho a počas incidentu ju zavrel do kuchyne a zavrel aj dvere do obývačky, aby sa tadiaľ nemohla vrátiť, pričom ml. S. D. bol počas celého incidentu na terase domu a E. D. s doposiaľ nestotožneným páchatelom počas incidentu zatlačili Š. B. do chodby domu, čím fyzickým útokom Š. B. spôsobili pohmoždenie ľavej strany hrudníka, pohmoždenie s opuchom tváre v jarmovej oblasti vpravo, pohmoždenie v oblasti dolnej časti pravej ramennej kosti a pohmoždenie ľavej lopatky, ktoré zranenia si vyžadujú dobu liečenia a pracovnej neschopnosti v trvaní 7 dní a E. B. spôsobili pohmoždenie s krvnou podliatinou chrbtovej strany oboch rúk, ktoré zranenia si vyžadujú dobu liečenia a pracovnej neschopnosti v trvaní do 7 dní.

Za to bol obvinený E. D. odsúdený podľa § 194 ods. 1 Tr. zák., zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a zistiť priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 1 (jeden) rok, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Obvinený ml. S. D. bol odsúdený podľa § 194 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 117 ods. 1 Tr. zák., zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a nezistiť priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) mesiacov, pričom výkon tohto trestu mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 119 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený ml. S. D. v zákonnej lehote odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Nitre z 19. novembra 2009, sp. zn. 5 To 56/2009, zamietnuté ako nedôvodné (§ 319 Tr. por.).

V zmysle § 183 ods. 1 písm. b/ Tr. por. rozsudok je právoplatný a vykonateľný, ak zákon síce proti nemu pripúšťa odvolanie, avšak podané odvolanie bolo zamietnuté.

Dňa 6. augusta 2010 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložené dovolanie obvineného ml. S. D., ktoré podal prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. M. Ď. dňa 8. júna 2010

na Okresnom súde Nitra proti vyššie uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por. Dôvodom dovolania je zároveň v zmysle § 374 ods. 3 Tr. por. aj konanie na súde prvého stupňa, keďže vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o odvolaní.

Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., jeho naplnenie obvinený odôvodnil konkrétne tým, že bola zásadne porušená povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému a okolnosti svedčiace v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie (§ 2 ods. 10 Tr. por.), ako súčasť práva na obhajobu.

Zdôraznil, že jediným priamym dôkazom proti jeho osobe bola výpoveď poškodených Š. B. a E. B. na hlavnom pojednávaní dňa 29. júna 2009, kedy ho obaja menovaní identifikovali ako osobu neoprávnene sa zdržujúcu na pozemku ich rodinného domu v čase útoku ďalších dvoch páchatel'ov na Š. B. Tento dôkaz však považuje za absolútne neúčinný, nakoľko vychádza z nezákonne – v rozpore s Trestným poriadkom vykonaného stotožnenia páchatel'ov predmetného skutku v prípravnom konaní (*„dôkaz obstaraný v rozpore so zákonom prenáša svoju nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť i na ďalší dôkaz, ktorý vychádza z obsahu nezákonne získaného dôkazu“* - rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Tz 9/2006). Vo veci konajúci vyšetrovateľ totiž potom, ako sa od poškodených dozvedel, že jeden z páchatel'ov sa identifikoval otázkou, či poškodený Š. B. pozná J. D. a že on je jeho syn, týmto ešte pred samotným výsluchom ukázal na počítači 2 fotografie (jeho a jeho brata) s poznámkou, že toto sú D., na základe čoho bol nimi opoznaný ako jeden z páchatel'ov daného skutku. Nezákonnosť takto prevedenej identifikácie páchatel'ov umocňuje navyše i tá skutočnosť, že uvedené fotografie boli obom poškodeným ukázané súčasne, čo mohlo spôsobiť, že matka E. B., ktorá bola počas celého incidentu buď na chodbe alebo v kuchyni domu, nie priamo na terase, označila jeho a jeho brata za páchatel'ov iba preto, že tak urobil jej syn - poškodený Š. B. Obvinený upozornil zároveň na to, že v rozpore s ustanovením § 58 ods. 1 Tr. por. nebolo vykonanie vyššie uvedeného úkonu ani procesne zafixované vo forme zápisnice, pričom v spise sa nenachádza ani žiaden záznam osvedčujúci jeho vykonanie.

Obvinený následne poukázal na to, že v zmysle výkladu § 126 Tr. por., ako aj ustálenej súdnej praxe, je ukázanie poznávanej osoby poznávajúcej osobe na fotografii špecifickou formou rekognície popri rekognícii in natura, pričom iné identifikovanie podozrivej osoby za páchatel'a skutku podľa fotografie slovenské trestné právo nepozná. Podotkol, že hoci v rámci svojej doterajšej obrany nenamietal, že rekognícia bola vykonaná nezákonne (namietal totiž, že jej vykonanie bolo zmarené nezákonnou identifikáciou páchatel'ov), má s ohľadom na vyššie uvedené za to, že ak teda náš Trestný poriadok pozná opoznanie páchatel'a podľa fotografie iba ako formu rekognície, je potrebné posudzovať ako rekogníciu aj úkon vykonaný vyšetrovateľom JUDr. B., a to napriek tomu, že to prvostupňový i odvolací súd popiera. V prípade rekognície je však potom nevyhnutné dodržať viaceré pravidlá, medzi nimi i to, že samotnému ukázaniu poznávanej osoby poznávajúcej osobe musí obligatórne predchádzať výsluch poznávajúcej osoby, k čomu ale v danom prípade nedošlo, pričom aj následná rekognícia in natura, ktorá mohla túto zásadnú procesnú vadu prekenuť, bola zmarená tým, že v dôsledku nesprávneho postupu vyšetrovateľ'a došlo k jeho stretnutiu ako poznávanej osoby s poškodenými priamo na chodbe policajnej stanice (po jeho zadržaní ako osoby podozrivej). Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 28/1986 navyše vyplýva, že opoznanie na základe fotografií možno vykonať iba vtedy, ak postup podľa § 126 ods. 1 Tr. por. nie je možný (podobne rozsudok Mestského súdu v Prahe, sp. zn. 7 To 128/2003).

Obvinený zároveň podotkol, že ak by si aj dovolací súd osvojil právny názor, že rekognícia podľa fotografií nebola v prejednávanej trestnej veci vykonaná a že opoznanie podľa fotografií bolo zákonné, je toho názoru, že z dôvodu ochrany jeho práv ako trestne stíhanej osoby a za účelom dodržania spravodlivosti trestného stíhania vedúceho k odsúdeniu a potrestaniu páchatel'a trestného činu je nutné aplikovať aj v tomto prípade - vzhľadom na svojský postup vyšetrovateľ'a analogicky pravidlá, ktorými sa riadi samotná rekognícia.

Odhliadnuc od vyššie uvedeného považoval obvinený za potrebné upozorniť tiež na tú skutočnosť, že aj keď bolo opoznanie páchatel'ov vykonané JUDr. B. ako neodkladný a neopakovateľný úkon na začiatku vyšetrovania, bolo vykonané bez prítomnosti jeho ako aj jeho obhajcu. S poukazom na to uviedol, že *„jestliže obhajoba nemohla být přítomná neodkladným a neopakovatelným úkonům - akým je aj opoznanie páchatel'ov – nelze vinu*

obviněného založit jen na těchto, byť přípustných, důkazech, pokud nejsou potvrzeny jinými relevantními usvědčujícími důkazy“ (TpR 6/2008, s. 189).

Obviněný má za to, že vyššie uvedenými procesnými chybami bola už v prípravnom konaní porušená základná zásada trestného konania deklarovaná v ustanovení § 2 ods. 1 Tr. por. („nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon“) a rovnako bola táto zásada porušená aj v konaní pred súdom, keď súdy vychádzali z výpovedí poškodených na hlavnom pojednávaní, ktorými ho identifikovali ako jedného z páchatel'ov, hoci aj tieto výpovede vychádzali z obsahu nezákonne vykonaného opoznania páchatel'ov na začiatku vyšetrovania. Je toho názoru, že okrem ovplyvnených výpovedí poškodených neexistuje žiaden priamy dôkaz ani sled nepriamych dôkazov, ktoré by bez akýchkoľvek pochybností preukazovali jeho vinu zo skutku, za ktorý bol odsúdený. Nebol navyše preukázaný ani jeho motív ani úmysel spáchať predmetný skutok.

Vzhľadom na takýto nezákonný postup pri vykonávaní dokazovania v prípravnom konaní a neskôr aj v konaní pred súdom existujú preto podľa obvineného dôvodné pochybnosti o tom, či je skutočne jedným z páchatel'ov posudzovaného skutku, pričom ale tieto pochybnosti už nie je možné odstrániť ani vykonaním ďalších dostupných dôkazov. Z toho dôvodu bolo preto v jeho prípade potrebné aplikovať v rámci zásady prezumpcie nevinu pri rozhodovaní pravidlo „in dubio pro reo“, čomu zodpovedá dôvod na oslobodenie spod obžaloby podľa § 285 písm. c/ Tr. por. (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 56/1994 a R 26/1965).

S poukazom na vyššie uvedené dôvody obvinený ml. S. D. navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 Tr. por. napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre zrušil a vzhľadom na okolnosti prípadu, aby súčasne zrušil aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho

zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo a podal riadny opravný prostriedok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb a má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolací súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť i to, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, ktorými sa v dovolaní odôvodňuje existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Dôvody dovolania je teda treba chápať materiálne,

a preto nestačí na ne len formálne poukázať v podanom dovolaní, aby sa tým vyhovel ustanoveniu § 374 Tr. por.

V súvislosti s obvineným uplatnenými dovolacími dôvodmi je potrebné osobitne upozorniť i na ustanovenie § 371 ods. 3 Tr. por., v zmysle ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Dovolací súd však zistil, že vyššie uvedená podmienka v danom prípade splnená bola, keďže tie isté námietky ako teraz v dovolaní, uplatňoval obvinený už v predchádzajúcom konaní.

Čo sa týka dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., teda námietok obvineného smerujúcich k spôsobu identifikácie páchatel'ov daného skutku, tak v tomto smere považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za nevyhnutné zdôrazniť predovšetkým tú skutočnosť, že v predmetnom konaní žiadna rekognícia v zmysle § 126 Tr. por. vykonaná nebola, a teda ani rekognícia na základe fotografií. Z obsahu spisu vyplýva, že vo veci konajúci vyšetrovateľ ukázal poškodeným Š. B. a E. B. na počítači fotografie ml. S. D. a tiež jeho brata E. (z registra obyvateľ'ov) následne potom, ako sa od Š. B. dozvedel, že jeden z páchatel'ov sa „identifikoval“ tým, že sa ho pýtal, či pozná J. D. a že on je jeho syn. Na základe takto predložených fotografií boli potom obaja synovia D. zo strany vyššie menovaných poškodených opoznaný ako osoby, ktoré sa daného skutku dopustili. Dovolací súd je pritom tiež toho názoru, že uvedeným úkonom boli zákonným spôsobom získané poznatky procesne relevantné pre dané trestné konanie. Je potrebné upozorniť na tú skutočnosť, že Trestný poriadok v ustanovení § 119 ods. 2 len príkladom uvádza dôkazné prostriedky – medzi nimi i rekogníciu, ktoré možno v trestnom konaní použiť, pričom ako ďalej z uvedeného ustanovenia vyplýva, za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Čo je ale podstatné, obaja poškodení tiež na hlavnom pojednávaní po zákonom poučení o trestných následkoch krivej výpovede podľa § 346 ods. 1 Tr. zák. a krivej prísahy podľa § 346 ods. 2 Tr. zák. a po zložení prísahy v zmysle § 265 ods. 2 Tr. por. opätovne bez akýchkoľvek pochybností označili

dovolateľa - obvineného ml. S. D. ako jedného z páchatel'ov predmetného skutku (§ 278 ods. 2 Tr. por.).

S ohľadom na uvedené je potrebné dodať i to, že vyššie uvedený dôkaz hodnotili potom súdy ako každý iný dôkaz v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov deklarovanou v § 2 ods. 12 Tr. por., pričom dospeli k takému záveru, že posudzovaný skutok sa stal a dopustil sa ho i obvinený ml. S. D.

K tým námietkam obvineného, že opoznanie páchatel'ov podľa fotografií v prípravnom konaní nebolo zaprotokolované, uvádza dovolací súd iba toľko, že z obsahu spisu je zrejmé, že na základe záväzného pokynu prokurátorky okresnej prokuratúry z 21. januára 2008 bolo dodatočne zadokumentované, akým spôsobom došlo k predmetnému stotožneniu páchatel'ov zo strany príslušného vyšetrovateľa (č. l. 105 - 108).

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., tak ten je daný v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Uvedenou formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené k náprave právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva.

Koncepcia dovolania v trestnom práve, osobitne úprava dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., veta za bodkočiarkou „*správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť*“, vylučuje možnosť uplatňovania námietok proti skutkovým zisteniam. Na podklade tohto dovolacieho dôvodu nemožno tak preskúmať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu, ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva.

S prihliadnutím na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že skutok tak, ako bol zo strany oboch súdov zistený, je záväzný a jeho právne posúdenie je správne a v súlade so zákonom. Tiež on je teda toho názoru, že dovolateľ svojím konaním naplnil všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák.

Vo vzťahu k poslednému obvineným namietanému dovolaciemu dôvodu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.) je potrebné uviesť iba toľko, že dovolací súd nezistil v rámci daného trestného konania žiadne také procesné pochybenia, ktoré by boli spôsobilé tento dôvod naplniť. Z obsahu spisu je totiž zrejmé, že všetky práva, ktoré sú vyjadrením práva na obhajobu a podmienky na spravodlivé rozhodnutie súdu boli v predmetnej veci riadne zabezpečené. Treba zároveň upozorniť na to, že nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu, keď príslušné orgány hodnotia dôkazy ináč, než je predstava obvineného.

Na záver je potrebné s poukazom na vyššie uvedené uviesť tiež tú skutočnosť, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní obžalovaného, sa vyrovnal so všetkými namietanými pochybeniami, a preto nie je daný ani dôvod dovolania v zmysle § 374 ods. 3 Tr. por.

S ohľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ a písm. i/ a § 374 ods. 3 Tr. por. v posudzovanej veci nie sú naplnené, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného S. D. odmietol na neverejnom zasadnutí (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. septembra 2010

**JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia : Alžbeta Kóňová